

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

*Telpost Dordtse Biesbosch in Coronatijden: Nijs Stam bij de
Jacques van der Neutbank op 26 maart 2020. Medeteller
Hans Gebuis maakte de foto*

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Overzicht maanden	2
3. Overzicht soorten en soortgroepen	9
3.1 Samenvatting	27
3.2 Poging tot interpretatie.....	29
4. Telpost Groothoofd (Dordrecht)	30
5. Telpost Zwaluwse Dijk (Lage Zwaluwe)	30
6. Voorjaarsdagrecords	32

Nijs Stam

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

door Nijs Stam

16 juni 2020

© Onbewerkte data: www.trektellen.nl

© Foto Visarend: Th. v.d. Es, Dordrecht 2020. Alle rechten voorbehouden

© Foto's Laag Water, Afvalzakken, Witte Kwikstaart: N. Stam, Dordrecht 2016vv. Alle rechten voorbehouden

© Onbewerkte panoramafoto telpost: Bram van Oosterhout, 2018vv. Alle rechten voorbehouden.

© Overige foto's: J. Gebuis, Dordrecht 2011vv. Alle rechten voorbehouden.

1. Inleiding

Dit verslag geeft wat inzicht in de voorjaarstellingen van 2020 op trektelpost de Dordtse Biesbosch in relatie tot voorgaande jaren.

De opbouw is als volgt: hoofdstuk 2 geeft een overzicht over de maanden vanaf de start van de voorjaarstellingen. In die overzichten komt summier het weer aan de orde, plus mogelijke bijzonderheden in de tellingen van die maand.

In hoofdstuk 3 komen de soorten in ruw gedefinieerde soortgroepen aan de orde. Steeds worden de tellingen vergeleken met het langjarig gemiddelde over 2004-2020. Dat geeft per soort wel enig inzicht in een mogelijke toe- of afname. Een samenvatting met wat grafieken biedt als afsluiting een grafisch en tekstueel overzicht. De volgorde van soorten en groepen is de taxonomische zoals gevolgd op trek-tellen.nl. Hierop zijn enkele uitzonderingen gemaakt. Bijvoorbeeld de staartmezen zijn bij de mezen getrokken, de gierzwaluwen bij de andere zwaluwen, en Boomklever en Boomkruiper bij de spechtachtigen. Taxonomisch niet geheel verantwoord dus, maar voor het gevoel van de tellers wel comfortabeler.

Hoofdstuk 4 en 5 geven kort informatie over de twee nieuwe telposten rond de DB: Groot-hoofd en Zwaluwse Dijk.

Hoofdstuk 6 is gewijd aan de dagrecords van voorjaar 2020. Als hier over dagrecords wordt gesproken, *betreft het altijd voorjaarsdagrecords*. Het is immers zinloos om dagrecords van voor- en najaar simpelweg te accumuleren, aangezien het over twee gescheiden en andersoortige manifestaties van vogeltrek gaat.

Hoewel we ook vlinders hebben geteld, zijn deze in dit verslag buiten beschouwing gelaten.

De foto's zijn – uiteraard – meest van onze medeteller Hans Gebuis, waarvoor grote dank. Eén foto is van Thomas van der Es, één van Bram van Oosterhout, en drie van mij.

Tenslotte dank aan alle mensen die samen met Hans en mij structureel of incidenteel aan de tellingen hebben meegedaan en/of gegevens ingevoerd: Leo Apon, Michel Kapoen, Jos Koopman, Arjan Loeve, Sander Terlouw en Adri Vink.

16 juni 2020,

Nijs Stam

*De Kluut passeert voorjaar 2020 de telpost
in relatief grote aantallen*

2. Overzicht maanden

In dit overzicht wordt aandacht besteed aan de weersomstandigheden die de tellingen kunnen beïnvloeden en dat natuurlijk ook hebben gedaan. Alle weer-samenvattingen zijn aan het eind van elke decade meteen genoteerd als de

Januari

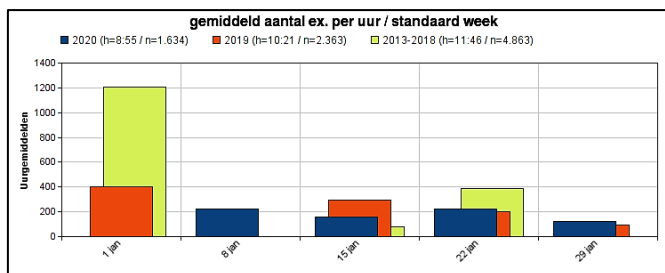
Januari is een maand met opvallend zacht en wisselvallig weer, Niet veel dagen blijven de hele dag droog. Er zijn enkele dagen met (soms opvallend hardnekkige) mist. De wind is overwegend matig uit Z-ZW richtingen.

Ook op 'betere' dagen is er niet veel vogeltrek. De eerste telling is op 11 januari en totaal wordt er slechts 8:55 uur geteld in 4 dagen.

Interessant zijn 378 Toendrarietganzen, waaronder een groep van 200 exx, plus 3 TP Bruine Kiekendieven op 11 januari en een zuidelijk vliegende Kleine Zwaan op 18 januari. Wel is

herinnering nog vers was. Verder komen wat opvallende feitjes van de tellingen in de desbetreffende maand aan de orde – als ze er zijn, uiteraard.

elke teldag de gezenderde 2kj Zeearend even zichtbaar. Op 30 januari verzamelen Thomas en Arie (SBB) 9 braakballen van deze soort. De grafiek vergelijkt de intensiteit in januari 2020 (blauw) met die van 2019 (oranje) en 2013-2018 (groen), dus sinds de start van de tellingen op de Tongplaat.

Februari

De 1e decade is zacht, wisselvallig en buig en wordt afgesloten door westerstorm Ciara, die het springtij versterkt, bij grote aanvoer via Rijn en Waal, waardoor de Brabantse Biesbosch voorlopig binnenzee wordt die naar verwacht en barrière voor niet-watervogels zal zijn. Er zijn enkele redelijk zonnige dagen. De wind zit in de Z-W hoek. De storm brengt veel plastic zwerfvuil op de toegangsweg naar de telpost, gelukkig klein genoeg om met de hand af te voeren. De rest van februari brengt weinig afwisseling qua weertype, een iets mildere storm – Dennis – en elke dag harde Bft4-5 winden uit ZZW, ZW of W. Het hoge water legt een ca. 50cm hoge zandbank neer aan de voet van de dijk langs de Tongplaat en op 11 februari zijn in de binnenstad zandzakken nodig, terwijl de narcissen in de parken al beginnen te bloeien. In De Bilt wordt de eerste lentetemperatuur gemeten. De ook onstuimige 3^e decade brengt

dan nog wat hagel, sneeuw en een nachtvorstje. De wind blijft stormachtig tussen Z en ZW. Op zaterdag 22 en 29 februari wordt in een groots georganiseerde schoonmaakactie van SBB en RWS het aangespoelde plastic in de Brabantse Biesbosch met tientallen vrijwilligers afgevoerd. Dit zal op 7 maart nog een keer herhaald worden.

Trekvogels

Op 6 februari tellen we 2.669 vogels, vooral Kolgans en Toendrarietgans, maar ook 4 Kleine Zwanen en een Nonnetje. Zaterdag 15 februari passeren 160 Goudplevieren en de 1^e Grutto, die voorlopig de enige blijft. Op 17 februari gaan onverwacht 14 Blauwe Reigers voorbij. De bizarre zuidoostelijke houtduiventrek van 2018-2019 herhaalt zich niet. Toendrarietgans en Holenduif komen boven het 10-jarig voorjaarsgemiddelde. De echte verrassing komt op

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

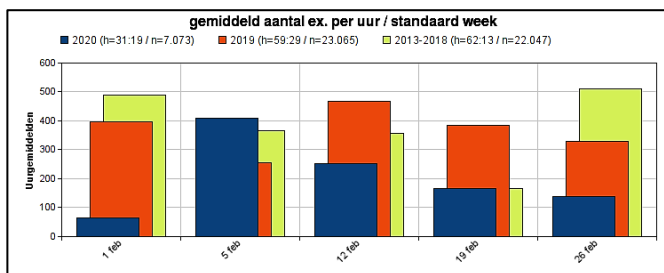
Verslag voorjaarsstellingen 2020

de zonnige, winderige (Z5-6) 'bonusdag' 29 februari met 50 Brilduikers (dagrecord), 12 Ooievaars (die bijna een uur later ook op de Horde worden gemeld), 108 Grutto's, de eerste 4 Zwartkopmeeuwen, de eerste Slechtvalk en dito 2 Grote Gele Kwikstaart.

Totaal leverde februari 7.073 vogels op in ruim 31 uur tellen op 10 teldagen. (2019: 23.065 in bijna 60 uur). De grafiek hiernaast beeldt de droefenis treffend uit.

TP-vogels

Er zijn weer Baardmannen en Zeearenden, op 3 februari actief bezig met het complete gezin. In de 3^e decade vertrekt het juveniel en wordt via de tracer gemeld in N-Duitsland.

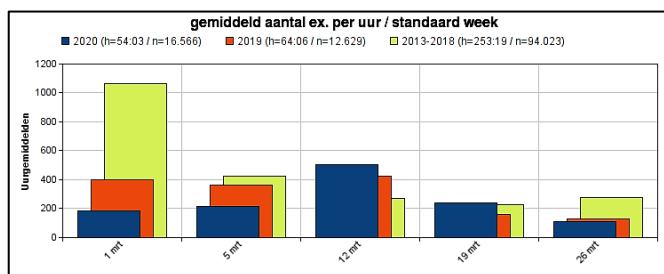

Maart

Maart continueert voorlopig het wisselvallige, natte, winderige weer van februari met harde westelijke winden en hoge waterstanden. We doen slechts zeven tellingen. Exact op de lente-datum, 21 maart komt er fris en zonnig weer bij oostelijke winden, aanvankelijk nog Bft4-5, die geleidelijk naar Bft 3 afvallen. Op 23 maart valt de Tongplaat na weken weer eens droog. Op die dag voert de overheid een 'intelligente lockdown' ter beperking van Corona-slachtoffers in. Sindsdien vermelden we bij de tellingen geen (bijzondere) TP-vogels, maar nog wel op *waarneming.nl*, echter onder embargo. Een en ander ter preventie van soortentoeisme en besmettingsgevaar op de Tongplaat. De laatste week van maart zijn er Bft2-4 sterke N-NO winden bij weliswaar zonnig weer. De ervaring dat dit soort winden voor onze tellingen ongunstig zijn, wordt weer eens bevestigd!

23 maart en 34 Ooievaars op de 25e. Grutto's belanden in de top-5 dagrecords en we zien weer eens een Rotgans. Op 26 maart passeren de enige Rouwkwikstaart, 2 Kleine Plevieren en een Blauwe Kiekendief. De 1^e Gele Kwikstaart verschijnt op 27 maart, maar ook de enige Sneeuwgorz na oktober 2013, mogelijk het beestje dat eerder bij de Deeneplaat bivakkeerde. Dit alles in de context van gewonere soorten zoals Brandgans en Kramsvogel die het niet eens zo slecht doen.

Maart is – bij toch wel lage intensiteiten – niet eens slecht met 16.566 vogels bij 54 uur tellen op 14 teldagen (2019: 12.629 exx in 64 uur). Eind maart staat de teller voor het seizoen op 25.273 vogels. Grafisch ziet de maand er zó uit:

Trekvogels

Begin maart doen Grutto, Baardman en Zwartkopmeeuw hun intocht. In de 2^e decade komen de meeuwen los, doen Zwaluwen en Witgat hun aarzelende intrede, zien we Kluten, Middelste Zaagbekken, een erg vroege Zwarte Wouw, en wordt een dagrecord van 3 Haviken gevestigd. In de 3^e decade vallen bij (O)ZO-winden twee nieuwe dagrecords: 2 Rode Wouw op

TP-vogels

'Onze' gezenderde 2kj Zeearend is inmiddels na zijn omzwervingen in Noord-Duitsland terug en (even) op Markenje beland.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

April

Na een zeer koud begin met nachtvorst, beheerst door een ijzige NO-stroming, draait de wind op 2 april naar de Z-ZW-W-NW hoek, om op 7 april weer naar de ZZO-NO hoek te draaien, wat prachtige warme dagen oplevert, met vaak een koud begin en natuurlijk niet al te veel vogels: dit is de verkeerde windrichting voor ons. De 2^e decade zet in met een prachtige Stille Zaterdag en 1^e Paasdag, gevolgd door een ijzige NO4-gedomineerde 2^e Paasdag (8°C), waarop we maar niet eens zijn gaan tellen.

Letterlijk op de vooravond van april verlengt de regering de maatregelen ter preventie van coronabesmetting tot 28 april. Op de telpost houden we in de regel bewust meer dan de minimaal voorgeschreven afstand in acht. We moeten er niet aan denken elkaar te besmetten. De recreanten die de Tongplaat niet al te massaal bezoeken, zijn meestal wel gedisciplineerd.

In de 2^e decade heersen óf zwakke O-ZO-winden óf hardere ONO winden met in de vroege morgen nog ijzige kou, maar overdag prachtig weer, kortom ideale omstandigheden voor de vogels om *niet* de DB te passeren – en dat gebeurt dan ook veelvuldig, zie bijvoorbeeld de Zwaluwse Dijk, de Gorzen en Kinderdijk ter vergelijking. De laatste dag van de decade maakt nog veel goed door een harde O4 wind. De 20^e wordt (pas) de eerste dag in het seizoen met meer dan 4.000 vogels, vooral te danken aan gierzwaluwen. Merkwaardig genoeg worden deze vogels niet opgemerkt op de Zwaluwse Dijk. Op deze dag is het water in de Nieuwe Merwede extreem laag: het strekdammetje naar het baken had ik nooit eerder in zijn geheel gezien.

De 3^e decade start ook nog met oostelijke winden, maar vanaf 27 april komen ook westelijker winden – met bijbehorende wisselvalligheid – weer voor.

Extreem laag water 20 april. Foto: Nijs Stam

Trekvogels

De eerste decade brengt de Grutto boven het 10-jarig gemiddelde, plus dagrecords voor Tureluur (109 exx) en Kluut (26 exx). De 1^e Zwarte Ruiter verschijnt op 2 april; een Kleine Zilverreiger, de 2^e Zwarte Wouw en een schitterende groep van 15 Zwartkopmeeuwen op 6 april (foto). Deze dag wordt voor die soort een dagrecord (34), dat overigens op 11 april alweer wordt *overruled* door 51 exx.

Vanaf 7 april gaan de eerste Visdieven door, en – in geen vergelijk met de aantallen van 2019 – wat Beflijsters. Wel tellen we opvallend veel Kramsvogels. Op 9 april verschijnen de 1^e Purperreigers (2 exx) en Regenwulpen, plus de enige Tafeleenden van het seizoen. Op 10 april weer een ongebruikelijke Rode Wouw, de eerste Huiszwaluwen en Groenpootruiters, een voor de telpost zeldzame Roek en – verrassend – nog een Grote Gele Kwikstaart. Van de bescheiden Gaaien 'evasie' van die 1^e decade krijgen we er ook enkele mee.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

De 2^e decade begint met een landelijke eruptie op 11 april, waarvan wij ondanks de ongunstige Oostenwind toch ook iets mee krijgen, maar het blijft pas de vijfde dag in het seizoen met meer dan 2.000 vogels. Weer verschijnen 2 Rode Wouwen, waardoor het seizoenstotaal op een ongekende 5 exx komt. Met de Ooievaar hetzelfde verhaal: nog weer eens 15+10 exx brengen het totaal op 78 vogels. In één dag zien we meer graspiepers (1.714 exx) dan het 10-jarig gemiddelde en voor het eerst na 2014 zien (horen) we weer eens een Europese Kanaarie. Nog 3 Zwarte Wouwen passeren in deze decade, De eerste Boomvalk, Zwarte Stern, Gierzwaluw, Huiszwaluw, Bosruiter, Dwergmeeuw, Noordse Stern, Oeverloper en Koekoek worden gezien.

In de 3^e decade wordt meteen een voorjaarsdagrecord Gierzwaluw gevestigd: 5.111 exx. Smelleken en Grote Gele Kwikstaart komen (weer) langs, evenals Koereiger en Noordse Stern. Gierzwaluwen blijven wel dominant, maar ook wordt op 30 april nog een nieuw dagrecord Visdief (264 exx vs. 229 in 2019) gevestigd. Leuk blijven de doortrekkende Zwarte Sterns, Dwergmeeuwen en Oeverlopers.

TP vogels

Omdat we bij de tellingen tijdelijk geen TP soorten vermelden, hier toch maar even een greep. Er zijn vrijwel elke dag 8 Buizerds, 3 Haviken, twee Bruine Kiekendieven en een Sperwer actief bij de Tongplaat. Ook de adulte man Zeearend laat zich regelmatig zien. Minstens drie zingende Blauwborsten zijn aanwezig, maar laten zich niet graag zien. Tjiftjaf, Fitis, Zwartkop, Rietzanger, Sprinkhaanzanger, Grasmus, Tuinfluit, Nachtegaal, Gekraagde Roodstaart, Kleine Karekiet en Koekoek zijn terug, af en toe roept een Baardman. Zes Zomertalingen zijn gezien op de Tongplaat en een Bokje springt vlak voor Hans en Jos uit de nabije begroeiing. Op de rivier verblijven tot minimaal 25 april nog enkele Grote Zaagbekken; Brilduikers waren

iets eerder vertrokken. Plaatselijke Grote Zilverreigers zien we minder dan we gewend zijn, en Bergeenden meer. De Roodborsttapuit bij het pad langs het Zuidplaatje blijft, en het aantal zingende Cetti's zangers neemt oorverdovend toe. Waterral horen we soms per één of twee roepen. De lang gemiste IJsvogel laat zich weer sporadisch zien en horen. Op 30 april hoort Arjan een Buidelmees bij de eendenkooi, bijna op dezelfde plek als ik in 2019. De gezen-derde 2kj Zeearend van de Dordtse Biesbosch zwerft continu in omgeving van de Duitse Waddeneilanden en OstFriesland.

Heel bijzonder: Hans en Nijs zien op 17 april (met Frank Dröge) een Visarend met nestafwerking vliegen. Deze vogel strijkt tot onze verbazing neer in een boom op de Dam van Engeland, waar na enig turen een nest in wording wordt ontdekt. Ter preventie van toerisme en verstoring besluiten we dit voorlopig stil te houden. Alleen Thomas van der Es (SBB) wordt ingelicht in verband met eventuele preventie van verstoorders, die vanaf de rivier erg dicht bij het nest zouden kunnen komen. Hij laat ook alle waarnemingen voorlopig vervagen. Onze eigen tellers, indien aanwezig, worden natuurlijk ingewijd. In de dagen erna wordt dit nest door man en vrouw – voor zover te zien beide niet-geringd – verder uitgebouwd, vinden regelmatig paringen plaats en worden met ver-eende krachten Zeearenden verjaagd uit hun naast-favoriete boom. Soms gaat het mannetje fanatiek achter kraaien aan.

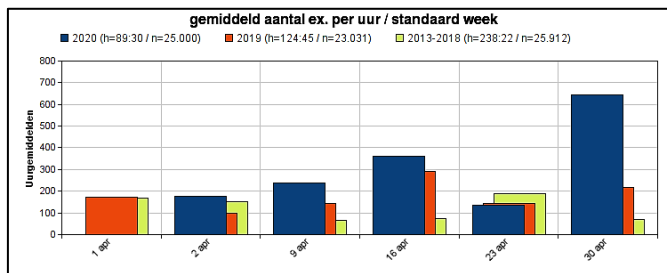
Nestbouw Visarend Dam van Engeland.

Foto: Thomas van der Es

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

In april passeren exact 25.000 vogels bij 89,5 uur tellen op 20 teldagen (2019: 23.031 exx in bijna 125 uur). De grafiek laat zien dat we qua vogeltrek een ofschoon niet al te soortenrijke, toch alleszins goede aprilmaand beleefden:

Mei

De 1^e decade vertoont redelijk zonnig weer, met meestal een koud begin van de dag. De wind komt overwegend uit noordelijke en zuid-oostelijke richtingen met bijbehorende magere telresultaten. Er zijn maar vijf dagen geteld in deze decade.

De 2^e decade start grimmig met een keiharde NO5-wind en lichte nachtvorst (IJsheiligen). Vanaf de 12^e komen er eindelijk weer westelijke winden, gepaard met soms wat regen. Geleidelijk stijgt de temperatuur, die bij start 3^e decade (Hemelvaartsdag 21 mei) zelfs zomerse waarden bereikt.

Op 12 mei worden coronamaatregelen versoepeld: basisscholen, kappers, fysiotherapeuten mogen (ten dele) weer opstarten. Een causaal verband is niet te bewijzen, maar sindsdien neemt het aantal recreanten bij de telpost af. Dit kan echter ook een gevolg zijn van de 'saaiheid' van de Tongplaat voor mensen die uitsluitend voor Zeearend, Visarend, IJsvogel, Blauwborst en Baardman komen – en niet meer kunnen genieten van een Tuinfluiter, Kleine Karekiet of Boterbloem. Alhoewel, op Hemelvaartsdag moet het ook op de Tongplaat wel erg 'gezellig' zijn geweest, gezien de hoeveelheid afval bij het Zuidhaventje.

In de 3^e decade is het overwegend stralend weer met temperaturen tussen 10-20°C in de loop van de ochtend. Zwakke winden waaien uit zuidelijke, westelijke en oostelijke richtingen. We zijn meerdere dagen op de telpost geweest, maar daarbij waren er ook enkele zonder waarneembare trek. Op 30 mei zijn er vele zwemmers bij het Zuidplaatje.

Op Hemelvaartsdag is het kennelijk erg 'gezellig' geweest op het Zuidhaventje. Foto: Nijs Stam

Trekvogels

In de 1e decade levert slechts één dag met O3-wind, 5 mei, een echt mooie telling op (3.199 exx) met o.a. Purperreiger, dagrecord Koekoek (12 exx) en 2 Kruisbek. Op 7 mei passeert nog eens een Zwarte Wouw en komen 2 exx Kleine Strandloper langs, toevallig net opgepikt laag over de rivier. De hausse van Visdief, Zwarte Stern, Dwergmeeuw en Gierzwaluw is inmiddels voorbij, maar van de laatste soort kunnen zoals bekend de 3kj+ 'partner- en nestzoekers' vanaf half mei tot half juni nog trek golfjes veroorzaken (website GierzwaluwBescherming).

De komst van westenwinden in de 2^e decade is 'te laat' in het seizoen. De telpost wordt op 14 en 16-20 mei nog wel dagelijks kort bezet, en vanaf 25 mei incidenteel, maar het levert buiten het plezier om TP vogels slechts een trek-kende Visarend, Bruine Kiekendief en enkele Zwartkopmeeuwen op, en voornamelijk Kok- en Kleine Mantelmeeuw.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

Op 25 mei passeert de enige Grauwe Vliegenvanger van het seizoen, meteen een reden om de magere telling van die dag toch maar op de site te plaatsen. Op 26 mei zitten enige tijd 2 Bostrietzangers bij de bunker te kwetteren, die daarna individueel oostwaarts trekken. Later op de dag komt er nog één, en die blijft vanaf dat moment TP. Op 28 mei komt dan het langverwachte 2e golfje giertjes en het zijn er meteen 2.398 op die dag bij een NO3-wind. Datzelfde treedt op bij de telposten Willemstad, de Vulkaan en Berkheide. De volgende dagen draait de wind naar Oost, en dan worden de aantallen bij ons minder en gaat het accent naar de kust, waar vooral de Vulkaan dagen achtereen Gierzwaluwen ziet passeren in de ordegrootte van 2.000-4.000 exemplaren, terwijl het bij ons naar de ca. 600 exx. gaat. Zaterdag 30 mei komen nog heel onverwacht een Grote Lijster en een groep van 55 Grutto's vlak langs de post stuiven. Op die dag trekt ook een Roodpootvalk vrouw over de Deeneplaatweg. Deze soort wordt de dagen erna nog regelmatig vanuit de Brabantse Biesbosch gemeld. Van de vanaf de kust gemelde trek van Grote Canadese Gans krijgen wij een staartje (25 exx) mee. Het was overigens een spannende dag vanwege Vale Gieren, gemeld op een slaapplek in Vlaardingen. Welnu, 11 ervan zijn tot Willemstad en Numansdorp gekomen, maar helaas toen gingen ze weer westwaarts. De Pinksterdagen (31 mei – 1juni) wordt niet geteld vanwege verwachte recreatiedrukke op de Tongplaat.

TP-vogels

Over de nog steeds niet bij de telingen vermelde TP-vogels: begin mei is de Spotvogel weer op de Tongplaat. De TP Zeearenden, Koekoeken, Sperwer en Boomvalk zorgen af en toe voor wat opschudding onder hun potentiële 'klanten'. Op 25 mei is de Bosrietzanger terug langs het pad bij de eendenkooi. De indruk bestaat dat het aantal Cetti's Zangers

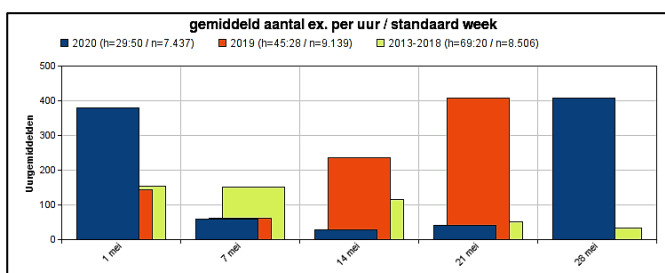
ten opzichte van 2019 (flink) is afgenomen. Een goede greep in ecologisch opzicht lijkt het oprillen van het knotwilgensnoeihout langs het Zuidplaatje: het miegelt er van de (broed) vogels: minimaal Winterkoning, Heggenmus, Witte Kwikstaart, Zwartkop, Tuinfluiter, Grasmus, Roodborst en Roodborsttapuit.

De vestigingspoging van de Visarend op de Dam lijkt op 20 mei wel afgebroken: het stel is nog wel regelmatig voor korte momenten *bij* het nest te zien, maar niet meer *erop*. Af en toe zien we het mannetje nog, meestal succesvol, vissen bij de rivierkom. Soms komt er ook één (TG7) vanuit de Brabantse Biesbosch.

Inmiddels is er toch weer een adembenemende noviteit: vanaf 30 april wordt op de Tongplaat regelmatig een Kwartelkoning gehoord, en vanaf 16 mei zelfs twee, waarvan één soms op niet meer dan 25m vanaf de telpost. Vanaf 20 mei worden deze vogels in BMP geteld als broedvogels.

De 2kj Zeearend van de Dordtse Biesbosch vertoeft in de 3e decade grotendeels op Borkum, met uitstapjes naar de Duitse Waddeneilanden en Noord-Duitsland – en blijft daar zeker tot 13 juni rondwaren, mogelijk nog langer.

Uiteindelijk telden we in mei 7.437 trekvogels bij 29,5 uur tellen op 11 teldagen *met waarneembare trek* (2019: 9.139 exx in ruim 45 uur). Via de grafiek is één en ander mooi te vergelijken qua intensiteit. De eerste en de laatste week waren prima, terwijl in 2019 midden-mei prevaleerde. Wel zijn de meimaanden van deze twee laatste jaren duidelijk 'vruchtbaarder' dan die van 2013-2018.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

Juni

Het weer in juni start met enkele prachtige en warme dagen en wordt in de loop van de tijd afgewisseld door enkele regendagen en dagen met bewolkt en vaak ook stil weer. De wind blijft nog veel in de noordelijke sectoren hangen. Op 1 juni (2^e Pinksterdag) versoepelen enkele coronapreventiemaatregelen: terrassen mogen weer open en enkele bedrijfstakken kunnen weer meer ondernemen. Hoewel in de samenleving wat weerstand begint te ontstaan tegenover de anderhalve meter-regel, houden de gelukkig nog steeds bescheiden aantallen bezoekers van de Tongplaat zich er in de regel wel aan.

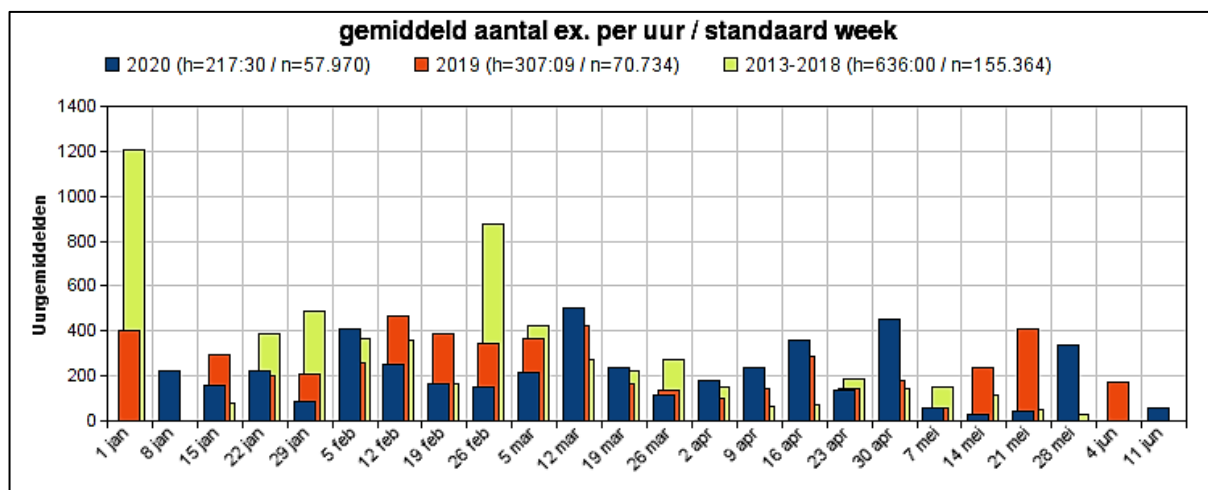
Trek- en TP-vogels

De vogeltrek is nagenoeg tot stilstand gekomen. Hoewel de telpost meerdere dagdelen bezet is geweest, zijn er maar twee tellingen enigszins de moeite van het noteren waard, die van 2 juni met nog 5 Kleine Zilverreigers en 5 totaal onverwachte Grutto's. Op die dag is in velden noch wegen een Gierzwaluw te zien, hoewel er langs de kust nog wel doortrekken. En de telling van 15 juni om het formele slot van de voorjaarstellingen te vieren. De trek stelt niet veel voor, hoewel een groepje van 13 Kleine Mantelmeeuwen de aandacht trekt.

Er zijn wel veel foeragerende Gierzwaluwen en Knobbelzwanen ter plaatse. Ditmaal zijn voor het eerst sinds 24 maart de wat gewonere TP-er weer genoteerd. Niet vermeld zijn de adulte vrouw Zeearend die even komt buurten en de Visarend die met nestmateriaal in de Brabantse Biesbosch verdwijnt, nadat sinds eind mei de vestigingspoging op de Dam van Engeland als mislukt moet worden beschouwd, waarvan door ons verslag is gedaan in de Appgroep *Visarenden Ontwikkeling*. De algemene TP-indruk is dat er dit jaar méér Grasmussen, Tuinfluiters Zwartkopjes en Bosrietzangers zijn ten detrimente van Fitis, Blauwborst en Cetti's Zanger.

Tot het einde van het telseizoen op de 15e zien we in juni 260 vogels in bijna 4 uur tellen op 2 teldagen (2019: 507 exx in 3 uur).

Afsluitend presenteren we het hele voorjaar 2020 versus 2019 en 2013-2018 (alle Tongplaat-tellingen) in de grafiek hieronder – en dan is al te zien dat 2020 (blauwe staafjes) niet echt een supervoorjaar is geweest voor de vogeltrek alhier. Totaal komt het op 57.956 vogels, geteld in 217:30 uur, wat resulteert in een intensiteit van 266 exx/h. Dat valt dus eigenlijk nog best mee, zie het soortenoverzicht, de samenvatting en de poging tot interpretatie, hoofdstuk 3

3. Overzicht soorten en soortgroepen

De vogelsoorten worden per soortgroep besproken. De telling van 2020 wordt vergeleken met het gemiddelde over de voorjaren 2004-2020, maar de individuele soorten zijn in detail zichtbaar in de tabel waarmee elke paragraaf begint. De kolommen van die tabel bevatten achtereenvolgens de soortnaam, het aantal vogels in 2020, het gemiddelde per voorjaar en de vergelijking van 2020 met dat gemiddelde, gevolgd door het gemiddelde van de soortgroep. Ter vergelijking bevatten de laatste twee kolommen nog het totaal per soort door alle jaren

heen, en het jaar met het maximum aantal van die soort.

Als 2020 het beste jaar ooit is voor een soort, is die laatste kolom geel gemarkeerd. Als dit 'topjaar' gedeeld is met één of meer andere jaren, is de markering lichtgeel. Na de tabel volgt een korte beschouwing.

De laatste paragrafen van dit hoofdstuk vatten een en ander hoofdzakelijk grafisch samen en bieden een poging tot interpretatie.

Ganzen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. gemid- delde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Rotgans	1	4,1	24%	83%	70	47 (2016)
Witbuikrotgans	0	0,2	0%		4	4 (2016)
Roodhalsgans	0	0,1	0%		2	1 (2006)
Grote Canadese Gans	43	8,7	494%		148	43 (2020)
Brandgans	8.099	8.926	91%		151.742	93.035 (2010)
gans spec.	110	61	179%		1.045	684 (2019)
Sneeuwgans	0	0,1	0%		1	1 (2011)
Kleine Canadese Gans	0	0,1	0%		1	1 (2010)
Indische Gans	0	0,1	0%		1	1 (2010)
Grauwe Gans	1.021	1.113	92%		18.915	3155 (2013)
rietgans spec.	0	1,2	0%		21	8 (2007)
Kleine Rietgans	0	5,8	0%		99	86 (2011)
Toendrarietgans	1.129	450	251%		7.643	3.314 (2013)
Kolgans	3.393	6.113	56%		103.927	34.453 (2010)

Gezien de zachte winter van 2019/2020 was te verwachten dat we niet de gebruikelijke aantallen ganzen zouden tellen, ze zijn niet zover zuidelijk gegaan. Die verwachting kwam uit: vooral de Kolgans bleef zwaar achter, de overige soorten vielen niet eens tegen met $\geq 90\%$.

Opmerkelijk is dat aanzienlijk meer Toendra-rietganzen dan gebruikelijk passeerden. Ruim 100 ganzen konden we niet determineren. Het 'topjaar' Grote Canadese Gans is mede gevolg van een landelijke piek begin juni, waarvan ook wij een klein stukje meekregen.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

Zwanen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Zwarte Zwaan	0	0,9	0%	56%	15	7 (2007)
Knobbelzwaan	16	7,4	218%		125	20 (2012)
Kleine Zwaan	6	28	21%		484	166 (2009)
Wilde Zwaan	0	2,7	0%		46	9 (2008)

Zwanen op de DB is een geschiedenis van toenemende droefenis. De 218% Knobbelzwanen kunnen niet verhinderen dat deze soortgroep

als geheel maar net aan de helft van het gemiddelde komt. De 'winterzwanen' blijven tegenwoordig veel noordelijker in Nederland.

Jaar- en zomereenden

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Nijlgans	152	29	530%	81%	488	152 (2020)
Bergeend	102	93	110%		1.579	156 (2018)
Casarca	2	0,6	340%		10	5 (2018)
Zomertaling	0	0,7	0%		12	5 (2015)
Slobeend	155	84	184%		1.434	498 (2019)
Krakeend	32	28	115%		475	65 (2010)
Smient	23	453	5%		7.698	2.076 (2012)
Wilde Eend	9	22	41%		372	139 (2012)
Pijlstaart	169	185	91%		3.141	433 (2013)
Wintertaling	57	37	152%		636	107 (2007)
Tafeleend	7	12	59%		201	50 (2009)
Kuifeend	97	48	204%		809	118 (2011)

Net als in najaar 2019 is deze eendengroep één van de verliezers, mede doordat intens lokaal verkeer bij ons grote schuchterheid verwekt om ze als doortrekkers aan te merken. En als we door allerlei vluchtkenmerken desondanks toch overtuigd worden, is het meteen raak, zie Nijlgans (topjaar), Slobeend, Krakeend, Wintertaling en Kuifeend. Die twee Casarca's dragen

wel veel bij aan het soortgemiddelde, maar natuurlijk niet aan de groep. De bijzondere terugval van de Smient lijkt – net als van de Kol- en Brandganzen – terug te voeren op de zachte winter, waardoor ze zich nauwelijks ten zuiden van onze telpost, en met name niet in de Delta, hebben begeven om te overwinteren.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Wintereenden

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Grote Zee-eend	0	0,1	0%	174%	1	1 (2012)
Zwarte Zee-eend	0	0,1	0%		2	1 (2015)
Brilduiker	68	32	212%		545	86 (2012)
Nonnetje	1	1,2	81%		21	6 (2018)
Grote Zaagbek	50	36	140%		608	112 (2012)
Middelste Zaagbek	3	0,8	392%		13	5 (2011)

Deze soortgroep lijkt het de laatste jaren bij ons steeds beter te doen, zowel in het voor- als in het najaar. De mooiste momenten bezorgden Hans en mij de 50 Brilduikers op 29 februari. Zij trokken langs de zuidelijke rivieroever met een max. groepsgrootte van 22 exx. Dito voor twee

Middelste Zaagbekken op 16 maart. Jos pikte ze nog mooi tijdig op vooraleer ze achter de rietkraag uit het zicht raakten.

Duikers en Futen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Roodkeelduiker	0	0,2	0%	128%	3	2 (2011)
Parelduiker	0	0,1	0%		1	1 (2010)
Fuut	7	5,1	137%		87	17 (2011)
Kuifduiker	0	0,1	0%		1	1 (2016)
Geoorde Fuut	0	0,1	0%		1	1 (2011)

Zeven gewone futen was de hele oogst voor deze soortgroep, maar het is toch iets meer dan gewoonlijk. Duikers en speciaaltjes onder de futen werden niet waargenomen, hoewel er

ook dit jaar weer meerdere Geoorde Futen en Dodaars in de NDB hebben gebroed.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Reigerachtigen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemiddelde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Zwarte Ooievaar	0	0,2	0%	184%	3	2 (2010)
Ooievaar	78	14	548%		242	78 (2020)
Heilige Ibis	0	0,1	0%		1	1 (2009)
Lepelaar	249	85	293%		1.447	249 (2020)
Roerdomp	0	0,1	0%		2	2 (2005)
Koereiger	2	0,3	680%		5	2 (2020)
Blauwe Reiger	129	71	182%		1.206	138 (2019)
Purperreiger	8	5,2	155%		88	13 (2015)
Grote Zilverreiger	70	32	218%		545	130 (2019)
Kleine Zilverreiger	23	4,5	508%		77	23 (2020)
Aalscholver	1.151	717	161%		12.188	1.398 (2019)

Dit is zo'n soortgroep waar we helemaal gelukkig van worden. Met name de Ooievaar kwam langs in fantastische groepen, waarvan die van 34 exx op 25 maart wel de spectaculairste was. Leo merkte deze groep al op ver boven het Hollands Diep, en al thermiekend legden ze de hele route af boven de Dordtse Biesbosch, de Elzen en de populierenrij. Prachtig! Op die dag verhoogden trouwens vele, vele Grutto's ook nog eens de feestvreugde.

Behalve een topjaar voor de Ooievaar was het dat ook voor Lepelaar, Koereiger en Kleine Zilverreiger. Alle andere reigerachtigen deden het eigenlijk goed, en de Aalscholver haalde de oorspronkelijke achterstand vanaf april toch nog ruimschoots in en kwam op meer dan anderhalf keer zijn jaargemiddelde, niet eens zover van topjaar 2019 af.

Vogeltrektepost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Roofvogels ex valken

Soort	Voor- jaar 2020	Gemiddelde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Visarend	11	4,6	240%	144%	78	11 (2020)
Wespendief	0	0,8	0%		13	3 (2018)
Sperwer	38	27	139%		465	112 (2019)
Havik	3	1,1	268%		19	3 (2020)
Bruine Kiekendief	62	33	186%		568	112 (2019)
Blauwe Kiekendief	3	3,5	86%		59	12 (2019)
Steppekiekendief	0	0,1	0%		1	1 (2007)
Grauwe Kiekendief	0	0,2	0%		4	1 (2012)
Rode Wouw	5	1,2	425%		20	5 (2020)
Zwarte Wouw	7	3,4	209%		57	16 (2019)
Zeearend	4	0,8	523%		13	4 (2020)
Buizerd	44	47	94%		797	183 (2019)

De roofvogels hebben het als groep goed gedaan in 2020, hoewel niet te vergelijken met het extreme 2019. Desondanks, fors meer Visarenden, Bruine Kiekendieven en Rode Wouwen dan gemiddeld en zelfs vier onvolwassen Zeearenden. Enkele tellers geraken soms langdurig in een droevige stemming wegens het niet langskomen van slanke kiekendieven, maar dit jaar werd dat ruimschoots vergoed door het geweldige schouwspel van wel 6 langdurig schroevende dikke Haviken recht boven

de telpost op 16 maart. Drie ervan durfden we als doortrekkers te noteren, er zijn er immers ook altijd wel 3 TP. Een topjaar voor Havik dus, en voor Zeearend en een gedeeld topjaar voor Visarend en Rode Wouw, die ditmaal wel in de buurt van zijn taxonomische zusje kwam, heel ongebruikelijk op de DB. Gezien het gewone gemiddelde niet eens zo opmerkelijk, maar een Wespendief zagen we dit jaar helemaal niet. Vermoedelijke achtergrond vormen te weinig dagen met ZO-wind in mei.

Rallen en Kraanvogels

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004- 2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Meerkoet	0	0,1	0%	0%	1	1 (2011)
Kraanvogel	0	51	0%		872	345 (2013)

Geen commentaar!

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Steltlopers plevierachtigen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Scholekster	77	142	54%	37%	2.421	323 (2011)
Steltkluut	0	0,2	0%		3	3 (2014)
Kluut	63	19	338%		317	63 (2020)
Kievit	630	2.147	29%		36.491	7.287 (2011)
Goudplevier	162	231	70%		3.929	1.078 (2011)
Zilverplevier	0	0,9	0%		16	6 (2005)
Bontbekplevier	10	20	50%		339	107 (2016)
Kleine Plevier	6	3,7	162%		63	13 (2017)
Strandplevier	0	0,1	0%		2	2 (2015)

De DB mag zich in voor- én najaar steeds minder in de gunst van plevierachtigen verheugen. De trek van deze groep is met bijna tweederde 'gekrompen', zelfs al hebben Kluut (topjaar) en Kleine Plevier het heel goed gedaan. De grootste 'misser' is natuurlijk het achterblijven van Scholekster, Kievit en Goudplevier, waarschijnlijk ook al vanwege de zacht winter.

Dat de Goudplevier nog 70% haalt is te danken aan één enkele gelukstreffer op 15 februari, toen bij een spaarzaam zonnig moment op een overigens bewolkte dag een groep van 160 exemplaren vermoedelijk vanuit de NDB opsteeg en *in toto* linea recta naar het westen vloog. We hadden ze nog bijna gemist ook!

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsestellingen 2020

Steltlopers algemeen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Regenwulp	58	66	88%	182%	1.126	179 (2010)
Wulp	108	224	48%		3.809	979 (2012)
Rosse Grutto	0	0,9	0%		16	11 (2010)
Grutto	2.471	1.116	221%		18.977	2.471 (2020)
IJslandse Grutto	0	1,0	0%		17	14 (2011)
Kanoet	0	1,8	0%		31	30 (2018)
Kemphaan	47	52	90%		888	239 (2015)
Temmincks Strandloper	0	0,2	0%		4	4 (2019)
Drieteenstrandloper	0	0,1	0%		1	1 (2015)
Bonte Strandloper	1	29	3%		495	117 (2016)
Kleine Strandloper	2	0,5	425%		8	5 (2019)
Houtsnip	0	0,1	0%		2	1 (2018)
Bokje	0	0,1	0%		2	1 (2015)
Watersnip	68	21	317%		365	92 (2019)

Gewonere steltlopers tellen we op de DB in het voorjaar ruim zesmaal meer dan in het najaar. Bij dit ratio-nadeel blijven ze in de laatste najaaren ook nog eens steken op ca. 90% van het gemiddelde, de afname gaat dus nog steeds door. In dit voorjaar behaalde de groep een score van 182%.

Wulpen en Kemphanen konden overigens niet echt meekomen. Behalve een TP Bokje (*misschien toch ook wel een doortrekker?*) zagen we geen speciaaltjes, en van de Bonte Strandloper telden we er maar één, waarschijnlijk door 'tegenwerkend' weer in maart, hun HDP.

Daar staan dan tegenover een absoluut topjaar voor de Grutto, eigenlijk een beetje tegen het

gevoel in, een prachtige oogst aan Watersnippen – en natuurlijk die twee toevallig op de rivier opgepikte Kleine Strandlopers op 7 mei.

Tussen de Grutto's zullen ongetwijfeld wel IJslandse gevlogen hebben, maar daar hebben we ons maar niet druk om gemaakt. De Grutto's waren vrij laat dit jaar. We hadden de moed eigenlijk al bijna opgegeven toen ze nog in mooie groepen voorbij kwamen, de meeste op 25 maart, die Ooievaar-dag. Zelfs op 30 mei kwamen er nog 55 met hoge snelheid in één groep over de rivier.

Alles bij elkaar een goed teken voor steltloper-trek alhier, dit groepsresultaat.

Vogeltrekteipost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Steltlopers ruiterachtigen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Oeverloper	26	7,1	368%	238%	120	26 (2020)
Witgat	66	22	294%		381	111 (2019)
Tureluur	180	70	258%		1.186	180 (2020)
Bosruiter	4	2,0	200%		34	18 (2018)
Zwarte Ruiter	11	9,2	120%		156	42 (2015)
Groenpootruiter	137	68	202%		1.153	240 (2018)

De ruiterachtigen gaan geleidelijk steeds meer langs de DB trekken, lijkt het wel. Niet één soort komt onder het jaargemiddelde, en als groep telden ze in 2020 meer dan twee keer het gebruikelijke. Dat is de voortzetting van

een trend die al drie jaar lijkt te lopen. Voor de Oeverloper en vooral de Tureluur was 2020 een topjaar. De laatste zullen we bij de dagrecords opnieuw tegenkomen.

Meeuwen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Drieteenmeeuw	0	0,1	0%	179%	1	1 (2012)
Kokmeeuw	5.651	3.253	174%		55.309	8.513 (2009)
Dwergmeeuw	55	62	89%		1.046	407 (2010)
Zwartkopmeeuw	261	46	565%		785	261 (2020)
Stormmeeuw	48	143	34%		2.435	361 (2010)
Grote Mantelmeeuw	77	18	431%		304	77 (2020)
Zilvermeeuw	303	162	187%		2.753	384 (2019)
Pontische Meeuw	11	1,7	645%		29	11 (2020)
Geelpootmeeuw	10	1,5	680%		25	10 (2020)
Kleine Mantelmeeuw	838	374	224%		6.365	852 (2018)

Meeuwen vormen ook een succesverhaal als het gaat over trek langs de DB. Enerzijds wordt dat domweg veroorzaakt door 'betere' trek van bepaalde soorten zoals de Kokmeeuw die na de dip van 2013-2017 weer helemaal terug is.

En van de Zwartkopmeeuw (topjaar) die in toenemende mate langskomt, soms in werkelijk

prachtige groepen zoals op de vroege ochtend van 6 april, een dag die meteen een dagrecord produceerde, dat op 11 en 18 april alweer werd ingehaald. Dit vangt mooi de hopelijk incidentele teruggang van Dwergmeeuw en vooral Stormmeeuw op.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

Anderzijds speelt hier natuurlijk de 'Loeve-factor' een rol. Terwijl we voorheen grote meeuwen min of meer onverschillig lieten passeren, letten we 'sinds Arjan' nu veel beter op deze schooiers. Dat vertaalt zich in prachtige scores voor Grote Mantelmeeuw, Pontische Meeuw

en Geelpootmeeuw, terwijl ook de Kleine Mantelmeeuw prima mee kon komen dit jaar en bijna nog topjaar 2018 had ingehaald. Jagers zijn niet vermeld omdat we die in het voorjaar nog nooit hebben mogen noteren, dit jaar (dus) ook niet.

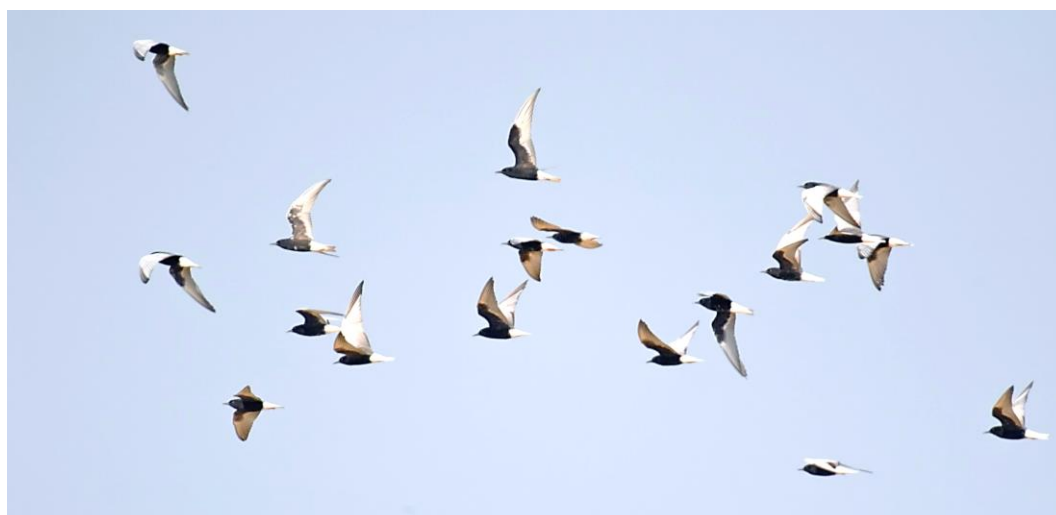
Sterns

Soort	Voorjaar 2020	Gemiddelde 2004-2020	2020 t.o.v. gemiddelde	Groep 2020 t.o.v. gemiddelde	Voorjaar 2004-2020	Maximum in jaar
Lachstern	0	0,1	0%	405%	1	1 (2010)
Reuzenstern	0	0,4	0%		6	4 (2010)
Visdief	674	128	526%		2.180	674 (2020)
Noordse Stern	2	1,2	170%		20	13 (2019)
Noordse/Visdief	0	0,8	0%		13	10 (2015)
Witwangstern	0	0,1	0%		1	1 (2011)
Witvleugelstern	0	0,6	0%		10	7 (2007)
Zwarte Stern	74	54	137%		917	211 (2011)

Voor de Visdief is debet aan het succes van deze 2^e voorjaars-topgroep na de zwaluwen: er komen er sinds 2017 elk voorjaar meer: 243 – 178 – 653 – 674 tegenover 73 exx/jr gemiddeld daarvóór. En zo gaat het ook in het najaar. Dit kan gevolg zijn van een intensievere bezetting van de telpost, maar is daaruit niet helemaal te verklaren. Mogelijk speelt ook nieuwe natuur-aanleg in de regio of noordelijker een rol, de

Markerwaard misschien. Na 2017 en 2019 dus het nieuwe topjaar voor deze soort.

De Zwarte Stern deed het best goed, en tegenwoordig herkennen we ook de Noordse Stern beter. 'Snoepjes' zoals de Witvleugelstern bleven ons dit jaar onthouden, zoals wel meer voorkomt – als Leo er niet is! Gelukkig had Hans nog een archieffoto.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

Duiven

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004- 2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Holenduif	78	29	272%	93%	487	78 (2020)
Houtduif	1.520	1.694	90%		28.806	7.163 (2019)
Zomertortel	0	1,1	0%		19	5 (2008)
Turkse Tortel	6	5,1	119%		86	15 (2008)

Vanaf januari tot april was er relatief opvallende trek van Holenduiven. Het werd een topjaar voor de soort, waarom weet niemand. En zo weet ook niemand waarom de 'idiote' zuidoostelijke trek van Houtduiven van de twee voorgaande jaren dit jaar *niet* optrad.

De soort keerde terug naar het gewone.

Zomertortels lieten zich de kans om door ons genoteerd te worden dit jaar geheel ontgaan. "Hoe kunnen die nou ooit vriendjes met ons worden?" zou Obelix zich afvragen.

Koekoeken

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Koekoek	20	11	183%	183%	186	20 (2020)

Net als in 2018 en 2019 kwamen 20 Koekoeken voorbij. Daarbij speelden de 12 exx van 5 mei (dagrecord) wel de mooiste rol: soms kwamen

er die dag wel 3 tegelijk laag door de Tongplaat of langs de singel scheren, een onvergetelijke ervaring.

Uilen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004- 2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Velduil	0	0,1	0%	0%	2	1 (2015)

Uilen zagen we niet. Niet zo erg verwonderlijk natuurlijk: door alle jaren heen zijn er maar twee genoteerd.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Spechtachtigen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Hop	0	0,1	0%	108%	1	1 (2009)
Draaihals	0	0,1	0%		2	1 (2019)
Kleine Bonte Specht	0	0,5	0%		8	4 (2019)
Grote Bonte Specht	10	7,7	130%		131	16 (2019)
Groene Specht	0	0,1	0%		2	1 (2019)
Boomklever	0	0,4	0%		7	2 (2014)
Boomkruiper	0	0,4	0%		6	2 (2010)

De Grote Bonte Specht zorgde in zijn eentje voor een keurig groepsresultaat. Geen Draaihals dit keer, en de roepende Hop op 19 april

bij de Zuidhaven werd door ons allen, behalve Sander natuurlijk (!) weer gemist. Tja ...

Valken

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Torenvalk	5	7,6	65%	85%	130	36 (2019)
Roodpootvalk	1	0,4	243%		7	4 (2011)
Smelleken	6	4,4	136%		75	14 (2019)
Boomvalk	3	4,1	74%		69	11 (2005)
Slechtvalk	2	3,4	59%		58	12 (2008)

Al vroeg, op 29 februari, konden we de eerste Slechtvalk noteren. Dat gaf de burger moed – en die was wel nodig om de droeve valkentrek van dit jaar zonder huilen door te komen. De cijfers spreken voor zich: Smelleken is nog wel OK, de determinatiegeschiedenis van de bijgaande foto valt onder pastorale zwijgplicht.

Een Roodpootvalk vrouw kon op 30 mei nog ternauwernood opgepikt worden over de Deeneplaatweg. Natuurlijk werd men toen in de Brabantse Biesbosch ook wakker en werd

vandaaruit de volgende dagen de soort regelmatig gemeld.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Kraaiachtigen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Klapekster	0	0,1	0%	227%	1	1 (2012)
Wielewaal	0	1,1	0%		18	3 (2005)
Gaai	20	19	105%		323	57 (2019)
Ekster	30	8,2	364%		140	30 (2020)
Kauw	524	345	152%		5.873	2.401 (2013)
Roek	1	1,6	63%		27	5 (2006)
Zwarte Kraai	466	83	562%		1.409	466 (2020)
Bonte Kraai	0	0,1	0%		1	1 (2016)

Gezien de influx van Gaaien in najaar 2019 werd een hoger dan gebruikelijke Gaaientrek verwacht. Die kwam er niet. Kennelijk nemen de vogels vanuit de UK een andere retourroute naar het noorden. De Kauw bleef aanvankelijk achter, maar maakte later toch een inhaalslag.

Dit voorjaar komt de twijfelachtige eer toe het topjaar te zijn voor Ekster en Zwarte Kraai, voor laatstgenoemde zelfs de derde achtereenvolgende keer. Roeken zien we zelden op de DB, Klapekster en Wielewaal zijn altijd toevalstreffers – of juist niet zoals in 2020.

Mezen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Zwarte Mees	0	1,2	0%	225%	20	13 (2008)
Matkop	1	0,9	106%		16	4 (2008)
Pimpelmees	131	54	241%		923	131 (2020)
Koolmees	139	62	226%		1.047	199 (2019)
Buidelmees	0	0,1	0%		1	1 (2011)
Baardman	16	5,9	269%		101	47 (2014)
Staartmees	14	9,4	149%		160	27 (2007)
Witkopstaartmees	0	0,4	0%		7	3 (2018)

Behalve Zwarte Mees en Buidelmees deden eigenlijk alle mezen het goed dit jaar, met de medailles eindelijk weer eens voor de Baardman en vooral voor de Pimpelmees die een topjaar

beleefde, mogelijk nog in het kielzog van de onverwachte en relatief massale zuidelijke trek van deze soort hartje zomer 2019.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

Leeuweriken

Soort	Voorjaar 2020	Gemiddelde 2004-2020	2020 t.o.v. gemiddelde	Groep 2020 t.o.v. gemiddelde	Voorjaar 2004-2020	Maximum in jaar
Boomleeuwerik	0	3,4	0%	6%	58	38 (2009)
Veldleeuwerik	15	238	6%		4.042	2.532 (2013)

De DB is toch al geen plaats voor enthousiaste trek van leeuweriken in het voorjaar. Dit jaar

zorgden storm Ciara en Dennis precies tijdens de HDP voor reductie tot vrijwel nul.

Zwaluwen

Soort	Voorjaar 2020	Gemiddelde 2004-2020	2020 t.o.v. gemiddelde	Groep 2020 t.o.v. gemiddelde	Voorjaar 2004-2020	Maximum in jaar
Gierzwaluw	17.417	3.580	487%	424%	60.861	17.417 (2020)
Oeverzwaluw	474	200	238%		3.392	938 (2019)
Boerenzwaluw	643	558	115%		9.482	1.224 (2019)
Huiszwaluw	45	41	111%		691	114 (2019)
Roodstuitzwaluw	0	0,1	0%		2	1 (2011)

Bij redelijke gemiddelden voor de laat begonnen Boeren- en Huiszwaluw springen de Oeverzwaluw en vooral de Gierzwaluw eruit, de laatste voor het derde jaar op rij met alweer een nieuw topjaar. De mooiste dag voor deze soort was 21 april, toen ze hoog vanuit het zuiden komend, afdaalden bij de radiomast op de Brabantse oever en vandaar spoorsslags over de

Deeneplaatweg en de Dam van Engeland verdwenen, een nieuw dagrecord met 5.111 exx. trouwens. Het lang verwachte tweede golfje kwam pas op 28 mei, maar bluste al snel uit omdat de wind te oostelijk werd. Daardoor kregen de kustposten dit golfje veel beter in beeld. De soortgroep is (weer eens) de absolute top-per van de voorjaarstrek.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Kleine zangers

Soort	Voorjaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Fitis	4	2,1	194%	133%	35	7 (2010)
Tjiftjaf	37	14	263%		239	48 (2018)
Tjiftjaf/Fitis	11	24	45%		413	124 (2011)
Grote Karekiet	0	0,1	0%		1	1 (2019)
Rietzanger	0	0,1	0%		1	1 (2015)
Bosrietzanger	2	0,1	1700%		2	2 (2020)
Snor	0	0,1	0%		1	1 (2019)
Zwartkop	4	2,2	179%		38	17 (2018)
Tuinfluitier	1	0,2	567%		3	1 (2020)
Braamsluiper	0	0,2	0%		3	2 (2019)
Grasmus	0	0,6	0%		11	5 (2006)
Vuurgoudhaan	0	0,1	0%		1	1 (2019)
Goudhaan	0	0,4	0%		7	2 (2018)

Deze groep kende wat teleurstellingen, Snor en Grote Karekiet werden niet gezien. Maar wel waren er nu twee Bosrietzangers als nieuwe telpostsoort, dus meteen een topjaar. In het algemeen zagen we deze vogels iets meer dan gemiddeld passeren.

Het leuke van deze groep is dat er eigenlijk elk jaar wel een soort is, die er verrassend uitspringt, mede omdat het met de aantallen zo'n vaart niet loopt. Vooral het Tjiftjaf/Fitis complex was succesvol.

Spreeuwen

Soort	Voorjaar 2020	Gemid- delde 2004- 2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Spreeuw	974	2.712	36%	36%	46.100	8.401 (2011)
spreeuw spec.	0	0,1	0%		1	1 (2018)

Hoewel er in 2018, 2019 en 2020 wel een zeer lichte stijging is waar te nemen, is de 'Tragedie Spreeuwentrek' opnieuw wegens succes geprolongeerd. Nog maar 36% van het 17-jarig gemiddelde bleef dit voorjaar over.

Men leze het artikel over de Spreeuw in het voorlopige Deel II van mijn studie over de telpost voor de achterliggende oorzaken: (www.stamsolve.nl/downloads).

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Lijsters

Soort	Voorjaar 2020	Gemiddelde 2004-2020	2020 t.o.v. gemiddelde	Groep 2020 t.o.v. gemiddelde	Voorjaar 2004-2020	Maximum in jaar
Beflijster	19	19	103%	66%	315	166 (2019)
Merel	10	6,6	150%		113	22 (2016)
Kramsvogel	864	1.342	64%		22.809	15.729 (2010)
Koperwiek	584	889	66%		15.105	4.310 (2016)
Zanglijster	39	54	73%		914	288 (2011)
Grote Lijster	3	5,6	53%		96	19 (2019)

Hoewel de Kramsvogel gevoelsmatig vrij frequent passeerde, bleven behalve Beflijster en Merel alle lijsters dit jaar achter. De Beflijster deed het eigenlijk best goed, maar niet in vergelijking met de eruptie in 2019. Mogelijk is ook de benedengemiddelde lijstertrek toe te schrijven aan de zachte winter, waardoor ze niet al te ver naar het zuiden zijn opgerukt.

Een tweede mogelijke achtergrond kan de prevalentie van noordelijke winden dit voorjaar zijn geweest. Dat soort winden zijn voor onze telpost in het voorjaar niet zo fortuinlijk. Het gemiddelde voor Kramsvogel en Koperwiek is trouwens nog steeds behoorlijk hoog vanwege de grote aantallen in resp. 2010 en 2016.

Lijsterachtigen overig

Soort	Voorjaar 2020	Gemiddelde 2004-2020	2020 t.o.v. gemiddelde	Groep 2020 t.o.v. gemiddelde	Voorjaar 2004-2020	Maximum in jaar
Grauwe Vliegenvanger	1	0,2	425%	61%	4	1 (2020)
Roodborst	0	0,1	0%		1	1 (2013)
Blauwborst	0	0,1	0%		1	1 (2018)
Nachtegaal	0	0,1	0%		1	1 (2013)
Bonte Vliegenvanger	0	0,1	0%		2	1 (2019)
Zwarte Roodstaart	0	0,1	0%		2	1 (2009)
Gekraagde Roodstaart	1	1,2	81%		21	4 (2019)
Paapje	0	0,2	0%		3	2 (2007)
Roodborsttapuit	0	0,5	0%		8	4 (2011)
Tapuit	1	2,4	43%		40	14 (2008)

Deze groep is elk jaar erg afhankelijk van toevalstreffers, en dat is ook nu goed te zien. Leuk

was de 4e Grauwe Vliegenvanger in het voorjaar voor de telpost op 25 mei.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

Mussen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Huismus	0	0,1	0%	0%	2	1 (2013)
Ringmus	0	6,8	0%		116	20 (2010)
Heggenmus	0	1,7	0%		29	4 (2013)

De Huismus is altijd een zeldzaamheid op de DB – en op alle telposten. Maar dat Heggenmus en Ringmus dit voorjaar totaal ontbraken is wel

een erg veeg teken voor deze soorten. Overigens broeden minstens twee paar Heggenmus in de houtrillen langs het Zuidplaatje.

Kwikstaarten

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Gele Kwikstaart	106	66	160%	148%	1.127	190 (2008)
Noordse Kwikstaart	0	0,4	0%		6	4 (2018)
Grote Gele Kwikstaart	4	2,1	194%		35	8 (2007)
witte kwikstaart spec.	1	0,1	1700%		1	1 (2020)
Witte Kwikstaart	162	115	141%		1.958	362 (2018)
Rouwkwikstaart	1	1,6	61%		28	11 (2018)

Alle kwikstaarten zijn dit voorjaar – hoewel gevoelsmatig nauwelijks – toch wel bovengemiddeld doorgetrokken, behalve de Rouwkwikstaart. Maar natuurlijk was de spec. een ernstige verdachte voor Rouwkwikstaart.

Een Noordse Kwikstaart konden we helaas niet noteren, niet erg verwonderlijk als je bedenkt dat die soort in het hele telpostbestaan maar 6x is gezien.

Archieffoto: Nijs Stam

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

Piepers

Soort	Voor- jaar 2020	Gemiddelde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Duinpieper	0	0,2	0%	201%	3	2 (2006)
Graspieper	3.666	1.801	204%		30.621	10.226 (2019)
Boompieper	2	13	16%		216	84 (2008)
Waterpieper	12	15	80%		255	115 (2018)
Oeverpieper	0	0,1	0%		1	1 (2008)

Een prima voorjaar voor de Graspieper langs de DB, hoewel na topjaar 2019 het gevoel weer niet helemaal mee wilde. Alle andere piepers bleven enigszins tot zwaar achter bij het gemiddelde. Vooral de Boompieper wordt sowieso minder geteld na de verhuizing van de telpost.

De Tongplaat is niet het favoriete landschapselement voor de Boompieper, getuige de cijfers: 196 exx in 2004-2012, 20 exx in 2013-2020. Voor de Waterpieper is het precies tegenovergesteld, maar ook deze kwam dit jaar niet helemaal tot zijn recht.

Vink en Keep

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004- 2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Vink	419	217	193%	180%	3.689	419 (2020)
Keep	0	16	0%		270	169 (2011)

Voor de Vink was het een topjaar. Slechts éénmaal eerder, in 2017, kwam deze soort boven 400 exx uit. Dit 'topjaar' kwam voor een groot deel tot stand via dagen met kleinere aantallen.

Alleen in de 3e decade van maart kwam de intensiteit in de buurt van 10 exx/h.

Kepen werden dit voorjaar niet opgemerkt.

De telpost met landschapsaanduidingen. Foto: Bram van Oosterhout, bewerking Nijs Stam

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2020

Vinkachtigen overig

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Appelvink	7	2,8	248%	196%	48	13 (2009)
Goudvink	0	0,2	0%		3	1 (2011)
Groenling	59	31	193%		520	86 (2018)
Kneu	395	89	443%		1.516	395 (2020)
Grote Barmsijs	0	0,5	0%		8	6 (2018)
barmsijs spec.	0	1,5	0%		26	10 (2006)
Kruisbek	2	0,2	850%		4	2 (2020)
Putter	32	29	110%		493	79 (2010)
Europese Kanarie	1	0,2	567%		3	1 (2020)
Sijs	6	102	6%		1.736	816 (2011)

Deze korte-afstand-trekkertjes waren dit voorjaar prima vertegenwoordigd in de tellingen en kwamen als soortgroep op bijna 2x gemiddeld

met een seizoensrecord voor Kneu en Kruisbek en een gedeelde eerste plaats voor de 3^e Europese voorjaars-Kanarie ooit.

Gorzen

Soort	Voor- jaar 2020	Gemid- delde 2004-2020	2020 t.o.v. ge- middelde	Groep 2020 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2020	Maximum in jaar
Sneeuwgorz	1	0,1	850%	317%	2	1 (2020)
Grauwe Gors	0	0,1	0%		2	1 (2008)
Geelgorz	0	0,4	0%		7	2 (2019)
Rietgorz	168	53	319%		896	168 (2020)

De Rietgorz bereikte dit voorjaar het hoogste podium met meer dan 3x het gemiddelde. Kon- den we vorig voorjaar nog enkele Geelgorzen noteren, ditmaal was het speciaaltje een Sneeuwgorz.

Deze had mogelijk al enkele weken langs de Deeneplaatweg gepleisterd en ging uiteindelijk toch op de vleugels.

3.1 Samenvatting

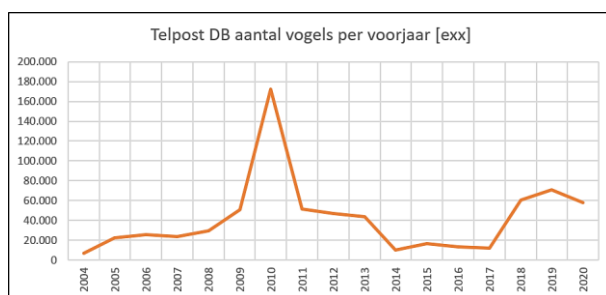
De voorjaars trek in 2020 kan eenvoudig worden samengevat in enkele grafieken en weetjes. Die volgen hier.

4^e voorjaar ooit

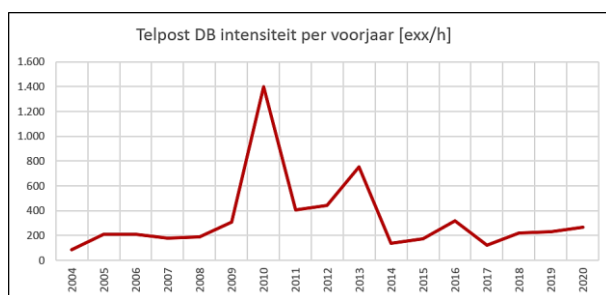
De zachte winter, de ongunstige operationele omstandigheden met veel noordelijke winden, en niet te vergeten de stormen Ciara en Dennis in aanmerking genomen, is 2020 helemaal niet zo slecht, zie tabel.

jaar	[exx]	[exx/h]	[soorten]
2010	172.343	1.401	131
2019	70.704	230	145
2018	60.272	220	138
2020	57.956	266	132

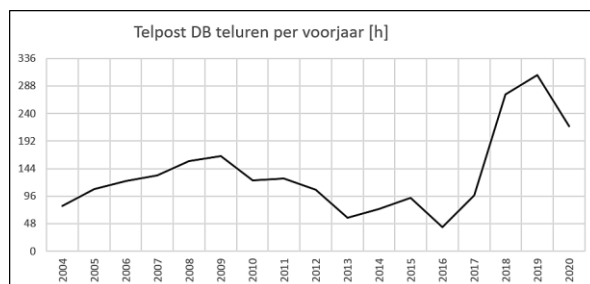
2020 is qua aantallen zelfs het 4^e voorjaar ooit sinds 2004, na het onverslaanbare 2010 en de iets dichterbij gelegen jaren 2018 en 2019. Qua intensiteit is 2020 het 7^e voorjaar ooit, nog boven 2019 en 2018, en qua soorten komt het zelfs op plaats 5, na resp. 2019, 2011, 2018 en 2008. zie grafieken.

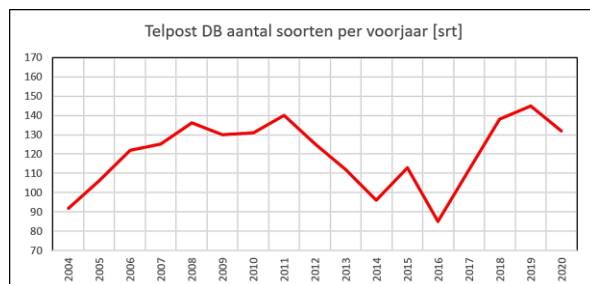
De dip van 2014-2017 raakt wat buiten beeld

Ondanks meer teluren recent toch stijging

Meer teluren de laatste voorjaren

Qua soorten zit 2020 in de hogere regionen

Samenhang

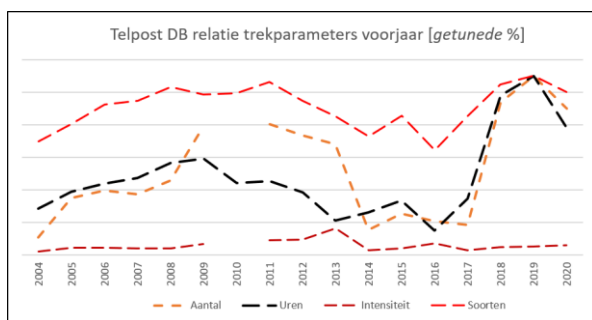
De grafiek op de volgende bladzijde combineert de voorafgaande voor interpretatie. De waarden zijn vertaald in procenten van hun maximum. Op die procenten is schaling toegepast, d.w.z. via verschillende versterkingsfactoren konden relevante lijnen wat dichterbij elkaar komen en verstoringen (intensiteit) wat worden onderdrukt. Dan is het beeld veel inzichtelijker. Helaas moest 2010 tussen haakjes worden gezet, omdat de exorbitante waarden van dat jaar alle resoluties om zeep helpen. Dat werkt het verkrijgen van inzicht juist tegen. Derhalve ...

De Dwergstern is vrij zeldzaam op de DB

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

Samenvoeging van de voorgaande grafieken

Welnu, deze grafiek brengt op verrassende wijze enkele triviale en toch weer bijzondere verbanden aan het licht.

- (1) *Er is een niet al te sterke, maar toch voldoende duidelijke correlatie tussen teluren en aantallen vogels per voorjaar.*

Het zou incorrect zijn, deze correlatie te vertalen naar: 'des te meer uren we tellen, des te meer vogels zien we'. Dat kan de ene keer wel opgaan, maar de andere keer prevaleert precies het tegenovergestelde: 'des te meer vogels we zien, des te meer uren tellen we'. 2020 is daar een heel duidelijk voorbeeld van. Vanwege de toch wat tegenvallende operationele omstandigheden viel de trek soms 's morgens al redelijk vroeg weg, wat onverbiddelijk des tellers vertrek bespoedigde. Dit voorjaar zijn dus minder van die lange dagen gemaakt, die op topdagen in andere jaren zo gemakkelijk tot stand kwamen. Onderstaande grafiek toont dat: slechts op 10 dagen kwamen we boven 6 uren en er zijn wel 32 dagen van maximaal 3 uren. Met andere woorden: teluren en aantallen beïnvloeden elkaar beslist wederzijds, maar het is niet te zeggen welke van deze parameters leidend of volgend is.

Vervolgens biedt deze grafiek het inzicht:

- (2) *Er is een behoorlijk sterke correlatie – weliswaar niet met een constante factor, maar toch – tussen teluren en het aantal soorten wat per voorjaar wordt gezien.*

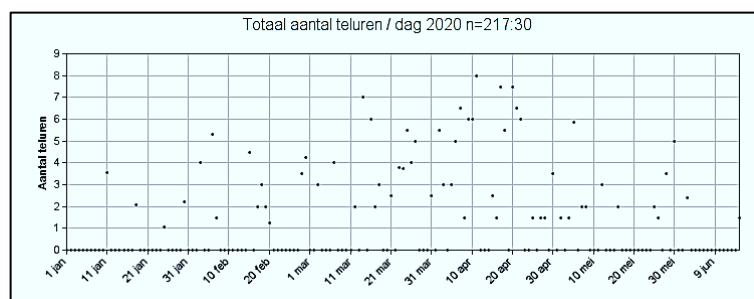
In dit geval is mijns inziens de triviale conclusie wel beter gerechtvaardigd: 'hoe meer uren je telt, hoe meer soorten je kunt noteren. Feitelijk zit dit waarschijnlijk niet eens in de uren sec, maar in de teldagen. Ofwel: als je meer uren (en dagen) op de post bent, is de kans dat je soorten met een korte HDP zoals bijvoorbeeld de Dwergmeeuw of de Oeverloper zult missen, een stuk kleiner geworden. Met andere woorden: frequent tellen is goed voor de soortenlijst, nog afgezien van de TP-vogels die niet in deze gegevens zijn opgenomen.

Het derde en laatste inzicht is:

- (3) *De gewoonlijk veronderstelde inverse relatie tussen teluren en intensiteit gaat wel vaak op, maar (lang) niet altijd.*

Dit is de verwoording van: 'des te meer teluren, des te lagere intensiteiten'. We kunnen dat ondanks de teruggedraaide versterking van de intensiteit nog goed zien in 2013 en 2016, maar in vele andere jaren is dit verband afwezig of zelfs tegengesteld. In 2018 en 2019 stijgt de intensiteit ondanks fors toenemende teluren, en in 2020 zet die stijging zich dan 'logisch' weer voort bij afnemende teluren.

De slotconclusie is: je hebt goede en slechte seizoenen, maar vaak helpt het als je op de juiste tijd op de juiste plaats bent!

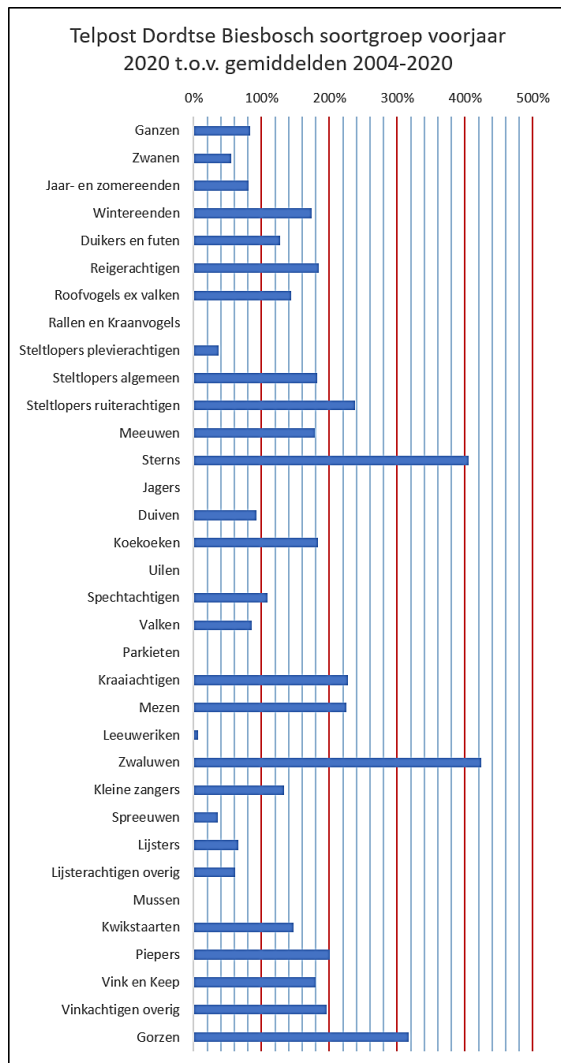
Teluren per dag op de DB voorjaar 2020

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

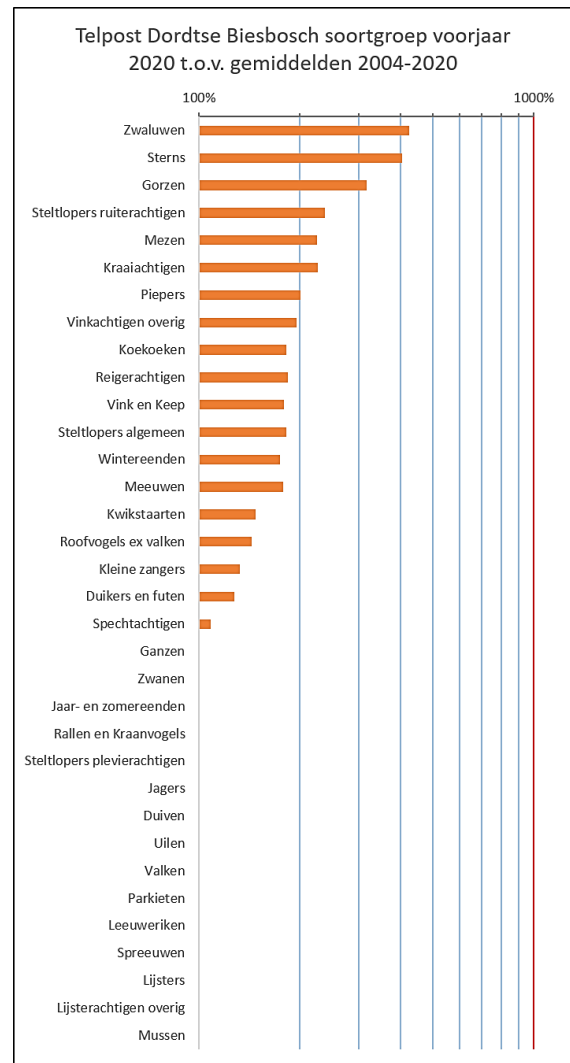
Verslag voorjaarstellingen 2020

Soortgroep samenvatting

Hieronder het hele tabellenverhaal van de soortgroepen nog eens grafisch uitgebeeld.

Vanaf bovenstaande grafiek in semi-taxonomische volgorde is al gemakkelijk af te lezen dat Zwaluwen, Sterns en Gorzen in de prijzen vallen in 2020, in feite de Gierzwaluw, Visdief en Rietgors. Voor de minder opvallende staven is het wat lastiger te zien. Vandaar dat ik de grafiek rechtsboven nog eens presenter, maar dan in rangorde, beginnend bij 100% met een logaritmische schaal die de staafjes wat uitrekt. Alle soortgroepen die niet aan het gemiddelde kwamen vallen dan meteen af en mogelijk kunnen we het seizoen in iets algemenere termen benaderen.

3.2 Poging tot interpretatie

Om met de verliezers te beginnen, waarom zagen we ze niet of benedengemiddeld?

- Watervogels: zachte winter, concentratie in het noorden, lokaal verkeer en ongunstige winden lijken hier de hoofdzaak.
- Plevierachtigen: algemene achteruitgang zet zich door.
- Jagers, Uilen, Parkieten, Leeuweriken en Mussen zijn soorten die het bij ons toch al niet goed doen.

Vogeltrekteipost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2020

- Duiven: de hoge aantallen van vorige jaren werden veroorzaakt door de absurde tegendraadse trek van Houtduiven.
- Spreeuwen: 'gewoon' een voortzetting van de massale terugloop in broedvogels en mogelijk ook de zachte winter.
- Lijsters en lijsterachtigen: zachte winter.

Dan de toppers:

- Zwaluwen en Sterns: voortzetting van een trend en waarschijnlijk ook gevolg van de betere bezetting te juiste tijd van de tel-post in recentere tijden.

- Gorzen, Mezen, Kraaiachtigen, Piepers, Vinkachtigen: gelukstreffer via Rietgors, Pimpelmees, Zwarte Kraai, Vink en Kneu.
- Ruiterachtigen: voortzetting van een trend van de afgelopen jaren.
- Meeuwen: we hebben beter opgelet en er zit ook wel een trend in, met name bij bijvoorbeeld de Zwartkopmeeuw.
- De rest kan ik niet aan veel anders toeschrijven dan aan gelukstreffers.

4. Telpost Groothoofd (Dordrecht)

Voorjaar 2020 start Arjan Loeve een 'huis-telpost' bij het Groothoofd op de noordpunt van het eiland van Dordrecht, 3-rivierenpunt van Oude Maas, Noord en Beneden Merwede. De tellingen steunen de hypothese [Stam 2019,

40vv.] dat er 2 verschillende trekbanen langs het eiland lopen. Het Groothoofd deelt eerder in de trekbaan langs Lek en Rijn, dan in die van Nieuwe Merwede en Waal. Jos en Arjan tellen er regelmatig.

5. Telpost Zwaluwse Dijk (Lage Zwaluwe)

Voorjaar 2019 startte Michel Kapoen een 'dependance' telpost op de Zwaluwse Dijk (ZD) om een vermoeden te testen dat aldaar in het voorjaar meer stuwing zou zijn dan bij de DB. De nieuwe telpost ligt op zichtafstand, ruim 5 km in zuidwestelijke richting.

Sindsdien gaan tellers van de telgroep daar in wisselende samenstelling tellen, terwijl er ook tellers op de Tongplaat actief blijven. We hou-

den er geen rooster op na om dit te structureren of iemand te verplichten. Trektellen blijft een aangelegenheid van het eigen hart.

Het aardige is, dat de vogels bij de ZD vaak lager en dichterbij vliegen dan op de DB, wat de beleving van de trek intensiveert – ook kou en wind worden intenser beleefd op die kale dijk! Er strijken nogal eens individuele vogels neer, zodat mooie foto's kunnen worden gemaakt.

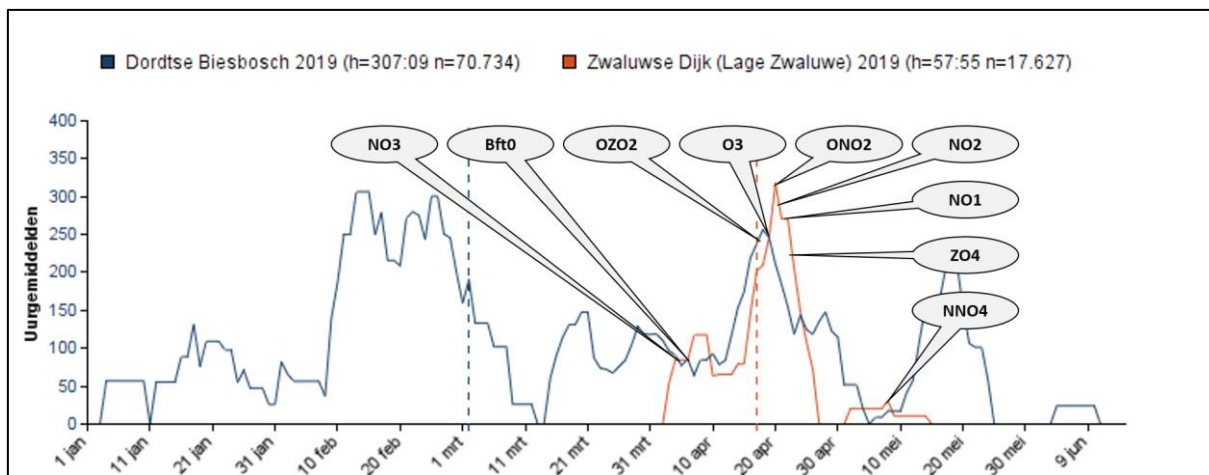
In 2019 werd op negen dagen simultaan geteld. Op de ZD passeerden 2,1x zoveel vogels en de intensiteit was 2,17x zo hoog als op de DB. Vooralsnog lijkt het er dus op dat in het voorjaar wel gestuwde trek optreedt op de zuidelijke (Brabantse) oever van het Hollands Diep bij winden met een noordelijke of oostelijke component. De soortenrijkdom was nu eens op de ene post groter, dan weer op de andere.

Vogeltrekteipost Dordtse Biesbosch

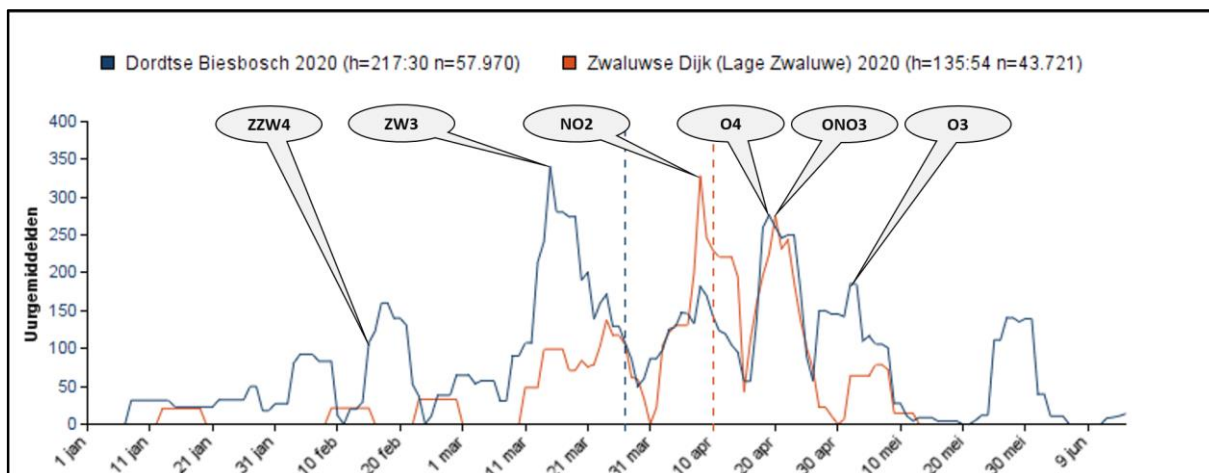
Verslag voorjaarstellingen 2020

Nu in 2020 de exercitie is herhaald, kunnen we iets meer onderbouwing bieden. Vooral wind zou theoretisch een factor van belang moeten zijn. Is dat ook de werkelijkheid?

Daartoe vergelijken we hieronder grafisch de (summiere) simultaantellingen van 2019 en 2020 met op hoofdpunten de wind ingetekend.

Vergelijking Dordtse Biesbosch en Zwaluwse Dijk voorjaar 2019

Vergelijking Dordtse Biesbosch en Zwaluwse Dijk voorjaar 2020

Op basis van deze afbeeldingen lijkt de voorlopige conclusie gerechtvaardigd, dat de Zwaluwse Dijk zeker hogere dichtheden haalt als er een noordelijke component in de wind blijft, zelfs al is die noordelijke component bijna vertrokken, zoals bijvoorbeeld bij ONO- wind. Zodra echter dat 'plukje' noordelijk verdwijnt, dus bijvoorbeeld al bij Oostenwind, prevaleert de intensiteit weer op de DB.

Daarmee is nog steeds de oorspronkelijke hypothese van Michel ondersteund en lijkt deze

krachtig in de richting van een echte theorie te gaan, die dan als volgt geformuleerd zou kunnen worden:

"Bij winden met een noordelijke component in het voorjaar is de Zwaluwse Dijk een betere plek om trekvogels te tellen dan de Dordtse Biesbosch omdat aldaar merkbaar stuwing optreedt. Zodra deze noordelijke component wegvalt, verdwijnt de stuwing en prevaleren weer de intensiteiten op de DB."

6. Voorjaarsdagrecords

Naarmate een telpost langer bestaat, lijkt het lastiger te worden om (nog meer) dagrecords te vestigen. Maar de natuur heeft altijd verrassingen, en zo zijn het er in voorjaar 2020 toch nog weer 20 geworden. De Zwartkopmeeuw

Soort	aantal	datum
Grote Canadese Gans	25	30 mei 2020
Nijlgans	72	10 april 2020
Kuifeend	60	6 februari 2020
Brilduiker	50	29 februari 2020
Ooievaar	34	25 maart 2020
Koereiger	2	25 april 2020
Kleine Zilverreiger	7	22 april 2020
Havik	3	16 maart 2020
Kluut	26	2 april 2020
Watersnip	31	23 maart 2020

presteerde dit zelfs driemaal binnen twee weken en van de Tureluur hadden we het van zijn levensdagen niet meer verwacht.

Mooi toch, dat trektellen – en die foto's van Hans?

Soort	aantal	datum
Tureluur	109	2 april 2020
Zwartkopmeeuw	51	11 april 2020
	35	18 april 2020
	34	6 april 2020
Visdief	264	30 april 2020
Koekoek	12	5 mei 2020
Gierzwaluw	5.111	21 april 2020
Bosrietzanger	2	26 mei 2020
witte kwikstaart spec.	1	7 april 2020
Kruisbek	2	5 mei 2020

